C. Corr. con la Posta

IZHAJA VSAK PETEK

Naročnina:		Leto	polletno	četrtletno
ITALIJA	Lir	10·—	6·—	3·—
INOZEMSTVO	"	20.—	10·—	5.—

Posamezni izvod 20 cent.

Uredništvo in upravništvo: Trst, Via Maiolica 10-12

DELO

Glasilo Komunistične stranke Italije

Trst, 13. marca 1925. — Leto VI. - Štev. 239.

Dan 18. marca, v kojem se ves svetovni revolucionarni proletariat spominja junaškega čina pariškega delavstva, ki je z zavzetjem vlasti dalo svetel vzgled resne borbe proti krvoločni buržuaziji, ta dan je določen kot propagandni dan za Mednarodno rdečo pomoč.

V istem času, ko se bomo spominjali junaškega čina pariškega proletariata in na žrtve orjaške borbe, spominjajmo se tudi vseh žrtev današnje reakcije, žrtev razredne borbe. Priskočimo na pomoč tistim, ki hirajo v ječah, nabirajmo prispevke za Mednarodno rdečo pomoč, gradimo s tem mogočna orodja, ki nam pripomorejo h končni zmagi nad kapitalističnim svetom!

Pariška komuna

18. marca 1871, je v Parizu zmagalo in je bilo v poslednjih dneh meseca maja istega leta premagano veliko ljudsko revolucionarno gibanje, ki je v zgodovini zabeleženo pod imenom: Pariška komuna.

Štirinajsdeset let, vsako leto meseca marca, posveča proletariat svoj spomin žrtvam prvega resnega proletarskega revolucionarnega poskusa. Trnjeva pot delavskega razreda pozna mnogo žrtev. Srena kri pogumnih nemaničev je pred in po 1871. letu premnogokrat pordečila proletarski kalvarij. Kljub temu in kljub vsemu ostane Pariška komuna zgodovinski dogodek, ki je bil, je in bo za proletariat vsega sveta prvovrstne vaznosti.

Njenim žrtvam gre tudi letos naš spomin.

* * *

Pariška komuna je naravna posledica poloma, ki je v njem propadlo cesarstvo Napoleona III. 19. julija 1870. je Napoleon III v imenu Francije napovedal Nemčiji vojno. Formelno je prišlo do vojne tako: Španija je hotela imeti svojega kralja. Izvolila si je nemškega kneza Leopolda Hoenzolern proti kateremu se je postavil Napoleon z vso silo. Pruski kralj sicer ni dal dovoljenja, da bi Leopold prevzel špansko krono, a to ni bilo Napoleonu III. dovolj. Hotel je na vse sile imeti od pruskega kralja izjavo, da ne bo nikt v bodoče dovolil kandidature svojega princa na španski prestol. Pruski kralj te izjave ni hotel podati. Izgleda torej, da je Napoleon sam zakrivil vojno. Resnično je prišlo do vojne radi antagonističnih interesov med staro Francijo in mlado Nemčijo, ki je že tedaj pričela iskati svoji industriji trge, ki bodo kasneje odjemali njene pridelke.

V vojni je bila Francija poražena. V bitki pri Sedanu se je Napoleon izročil nemškemu kralju. Ko je pariško prebivalstvo izvedelo za poraze in da je cesar ujet, je odstavilo dinastijo in proklamiralo republiko. Nemška armada je medtem korakala naprej in oblegala Pariz. V mešanskih rokah se nahajajoča francoska vlada je pred nemško silo kapitulirala. Izročila je Nemški Alzasko in Lotaringijo, se obvezala plačilu 5 milijard in dovolila, da so nemške čete ukorakale v glavno mesto.

Ta dejstva in dejstvo, da je bila nova vlada preveč monarhistična, preveč klerikalna in premalo republikanska, je bilo vzrok, da ni vlada vživala pri ljudstvu nobenega zaupanja. Iz nezaupanja je nastal boj. Na eni strani republikanski in revolucionarni Pariz, na drugi strani monarhistična vlada. Pariz je imel orožje, da brani republiko. Vlada je imela orožje, da republiko uniči. Pariz pa je bil skoraj izključno delavski. Imoviti sloji so zapustili mesto že pred nemškim obleganjem. Beda je bila tam splošna in velika.

V tem položaju je narodna skupščina, ki je zborovala v Versaillesu sklenila, da morajo vsi plačati zaostalo stanarino in vse dolgove. Od 13. do 17. marca je bilo vloženih na sodnijo nad 150 tisoč vlog za izterjanje stanarin in dolgov.

Vse skupaj je povzročilo, da kakor na komando sta se dobila dva nasprotujoča si razreda eden proti drugemu v bojnih vrstah. Na eni strani konservativni kapitalisti, na drugi pa brezposelni delavci in obubožani srednji sloji.

Kakor, da ni bilo še vsega dovolj, se je zgodilo še to: Na trgu Bastiglia so parizani prisegli, da bodo branili republiko z vsemi silami. Narodna skupščina je pa sklenila, da bo razorožila narodno brambo in vzela Parizu kanone. Tako je imela namen odvzeti narodni brambi plačilo, plačilo plačilo, ki je služilo, da so družine živele in odvzeti Parizu možnost, da nastopi za republiko.

* * *

18. marca zjutraj na vsezgodaj je Thiers, ministrski predsednik, naročil trem regimentom naj vzamejo Parizu orožje. Mali mož, ki si je bil vtepel v glavo, da je velik strateg je ukrenil vse potrebno. Natančno je preštudiral vse podrobnosti, kako se n. pr. obkole topovi. Ni pa naročil vozov, da bi se topovi odpeljali. Vojaki so topove sicer zasedli. Odpeljati jih pa niso mogli ker ni bilo vozov. Med tem časom je narodna bramba izvedla za nakano. Ljudstvo je prihitelo braniti svoje topove. Vojaki so začeli se objemati z ljudstvom in vsi skupaj so ujeli generala Lecomte. Kasne je je ljudstvo ujelo tudi generala Clementa Thomas in ga je ustrelilo ker je v njem spoznalo morilca proletarskih očetov. Za njim je ljudstvo usmrtilo tudi generala Lecomte. Ta sta edini dve žrtvi revolucije in te žrtve ni naročila komuna, ki je še ni bilo.

Takoj ko je vlada izvedela, da se Pariz noče pustiti razorožiti, je odala iz mesta v Versailles in z njo je odalo se kar je bilo v Parizu imovitega.

Revolucionarni odbor, ki je bil pri vseh dogodkih celega dne odsoten, je imel zvečer mestne vajeti v rokah. Revolucija se je izvršila tako mirno kakor je mogoče. Vlada je odšla in Paris si je sam dal svojo vlado.

26. marca so se vršile volitve, ki se jih je udeležilo 250.000 volilcev. 27. marca je bila na trgu pred Hotel de Ville proklamirana komuna. Navdušenje je bilo splošno in veliko.

Glede komisarjev ali ministrov komune je rekel Marx, da je bila ta do tedaj edina poštena vlada.

Imela je vlada komune v svojih vrstah pac dokaj nesposobnih, toda tudi mnogo sposobnih in nad vse poštenih elementov. Večina ministrstev je bila v delavskih rokah, ki niso hoteli imeti za svoje delo nobenega plačila in so izvršili ukrepe, ki so je danes v veljavi.

A bilo je sojeno, da ne bo komuna dolgo živela. Komunardi so sprejeli v svoj program vse točke komunističnega manifesta, ki ga je izdala prva internacionala. Ali bili so revolucionarno premalo in izvežbani. Državno banko so se bali namreč dotakniti in so premalo pazili na špijone, ki so mrgoleli v vrstah narodne brambe. Med tem je pa načelnik monarhistične vlade, Thiers, organiziral svojo vojsko proti komuni, proti puntarskemu Parizu.

9. maja so versailleški vojaki pričeli oblegati Paris in napovedali komuni boj. In boj se je pričel in se spremenil v klanje, ki so ga monarhisti vršili nad komunardi. Ti so se bili kot levi do zadnjega. 25. maja je bila zmaga reakcionarcev ze odločena. Pariz je gorel in njegova reka je bila podobna reki krvi, ki je iz srenih žil pariskega proletariata tekla v morje. Komuna si je prižgala svojo bakljo in v njej je zgorela ona in njeni najboljši branitelji. Rdeča zastava prvega proletarskega poskusa je pa ohranila neomadeževano svojo čast. Ni se udala, ni se prodala. Padla je časino skupaj z zadnjim braniteljem komune napram katerim so bili reakcionarni versailleci pravi pritlikavci.

Padla je barikada na barikado. 25. in 26. so bili komunardi prez sijil in brez streliva. V njihovih rokah je bil še kotiček Pariza med ulico Faubourg du Temple, ulico Trois Couronnes in boulevard Belleville. Mala skupina borilcev, opasani z rdečim trakom, ki so jo vodili komunardi Varlin, Ferre in Gambon se je uprla premoči na barikadi boulevarda Velleville. Četa komunardov je bila premagana in zadnji je padel z rdečo zastavo v rokah in z vzklikom «Živela Komuna».

Zmagujoča reakcija je med tem že pričela svoje krvoločno delo. Kdor je bil spoznan kot komunard, je bil ustreljen. Komur se je poznalo na rokah, na pleči ali drugače, da je rabil smodnik, je bil ustreljen. Eduard Moreau, Milliere in na sto in na tisoče drugih je bilo ustreljenih. Računa se, da je v bojih enega tedna in zlasti po reakcionarni zmagi bilo postreljenih okolu 35 tisoč komunardov. Visoke dame in vesele ženske, ki so se z reakcionarno vlado vrnile v Pariz, so s petami in palcami svojih dežnikov teptale mrtva trupla rdečih junakov in uklenjene ujetnike. Reakcija ni bila tako kmalu sita proletarske krvi. Po zmagi je reakcija aretirala še 14 tisoč oseb, ki jih je ali pomorila ali kaznovala v večno ječo ali deportacijo. Veliko je število padlih mladih in starih žensk. Od teh je bilo 819 postreljenih, Ž njimi je bilo postreljenih 547 7 do 14 letnih dečkov in 4 osemletne punčke. Thiers je hotel izbrisati s krvjo spomin na pariško komuno. Ravno s tem je pa ustvaril njeno rdeče aureolo, ki navdušuje in bo navduševala svet, ko ne bo več nobenega spomina o krvoločnih zverih reakcionarne versailleske vlade.

Zatretje komune je bilo tako strasno, da se zdi človeku sen ako čita o njej.

Drumont, katoliški pisatelj, ki je bil priča strašnim dogodkom je napisal: «Proletarske revolucije niso krvoločne. Komuna je zmagala in njene zmaga je koncala zivljenje dvama generaloma. Ko je meščanstvo zmagalo, je poklalo 30 tisoč delavcev. Delavci, ki so ostali pri življenju in ki so bili prej med voditelji komune, so po porazu se vrnili častno na svoje staro delo.»

* * *

Ko je bila komuna popolnoma poražena, je bila binkoštna nedelja. Bil je praznik reakcionarne vlade, reakcionarnega meščanstva, ki si je tisti dan mislilo, da je za vedno zatrlo v proletariatu Dejansko je bilo narobe. Pariška komuna je ohranila Franciji republiko. Brez Komune bi bil star orleanist Thiers proklamiral zopet monarhijo. Pariška komuna je dala mlademu socialističnemu francoskemu gibanju mednarodni značaj in revolucionarni program. In je ostala zgled proletariatu. Vsesplošen zgled. Iz krvi tisočerih mučenikov proletarskega boja, ki je 18. marca 1871. dal prvič nemaničem državne vajeti v roke, je zrasla ono veliko gibanje, ki je izročilo vlado ruske države v roke ruskega proletariata.

In danes» ko klonemo glave v spominu na žrtve pariške komune se s hvaležnim srcem spominjamo na vse proletarske žrtve in na zmagujočo rusko komuno.

Živela pariška komuna!

Živela zmaga mednarodnega proletariata! **S. O. M.**

Pravorek buržuazne pravice

Oprostitev fašistovskih morilcev

V Boloniji se je vršil proces proti nekemu Regazziju in več drugih fašistov, ki so bili obtoženi, da so iz neko kolonsko hišo v Molinelli (v Bolonjski okolici) ter ubili kolona Petra Marani-ja.

Pisali smo svoječasno o zločinskem počenjanju zloglasnega Regazzija in njegove bande, na kak živinski način je preganjal tiste kmete v Molinelli, ki se niso hoteli podvreči črnim valpetnikom. Kakor povsod, je mogel Regazzi uganjati svoje lumparije nemoteno, ker so oblasti «blagohotno» zatisnile ne samo eno, ampak obe očesi. Ker je pa bil njegov zadnji «normalizacini» čin, to je umor kolona Maranija prevec očiten, ker so bile priče, ki so dokazovale, da ga je on izvršil, so se morale oblasti odločiti, da aretirajo tudi njega, poleg drugih črnosrajnikov.

Bi je aretiran, toda kaj pomaga, ko je pa buržuazna pravica tako nepristranska, da spušča na svobodo svoje ljubljence! — Že od samega pričetka je bilo očitno tako, da se je predvidevala oprostitev črnosrajnikov, V fašistovskih krogih se je menilo tako-le: «Regazzi bo oproščen, najti takšna je logična rešitev s strani ene fašistovske vlade».

Na procesu so nastopile price, ki so nezipodbitno dokazovale krivdo Regazzija in njegovih. Spričo tega dejstva je državni pravdnik izrekel energičen govor in zahteval, da se morajo krivci kaznovati. In videč, da ostajajo porotniki hladni napram dejstvom, napram dokazom, je se dostavil, obrnjen k porotnikom: «In tedaj? Če tako vjemajoča se in natančna izpričevanja ne zdajo nič, potem zaprimo naravnost vrata pravici in dajmo krivcem polno svobodo da bodo izvrševali najbolj ogabne zločine!»

Ne vemo, ako je mislil odkritosrčno ali pa, ako mu je tako narekovala oportuniteta. Toda, ako je tudi mislil odkritosrčno, ne pomaga nič. Interesi kapitalizma gredo preko vsake morale. Regazzi je bil kolovodja fašistovskih band, zaščitnikov kapitala. In porotniki so imeli to pred očmi ter je bil njih pravorek tak, kakor se je pričakovalo: Vsi obtoženci so bili oproščeni. Zanikana je bila tudi točka glede prepovedane nosnje orožja.

Ta slučaj (in, ali je pod oblastjo kapitalizma ta zadnji?) je se enkrat dokazal, da sme buržuazija vse.

«Potreba je zakon», to je geslo buržuazne demokracije!

Parlamentarno zasedanje

Komunistični poslanci proti poveličevanju nemškega fašizma

V prvem dnevu zasedanja italijanskega parlamenta, je fašistični poslanec Federzoni proslavil spomin umrlega nemškega predsednika Eberta. Sicer je sožalje fašističnih vlastodrzcev za bivšim nemškim predsednikom razumljivo. Njegove metode so se istovetile z metodami italijanskega fašizma.

Po govoru Federzonija je nastopil komunistični poslanec Damen, a sledeče izjavo:

«Komunistična parlamentarna skupina me je pooblastila, da izpregovorim glede proslave spomina, pa ne radi solidarnosti, ampak zato da obrnem pozornost na to, kako da je mnogo umorjenih, ki osvetljujejo s posebno svetlobo figuro umrlega predsednika nemške republike. Za vas, za vaše retoriko bo gotovo ne brez učinka dejstvo, da se spominjate, kako da se je čisto navaden sedlar povspel do visokega državnega mesta. Za nas komuniste pa je mnogo večjega pomena drugo dejstvo, to je, kadar se je Ebert pred porotniki, na procesu v Magdeburgu opravičeval, nasproti napram njemu obrnjeni obtožbi, da je izdajalec, da je on vstopil v štrajkovni odbor samo radi tega, da bi sabotiral stavko.

Ta stavek vsebuje vsega Eberta, vso socialdemokracijo. Ebert ni bil izdajalec, ampak branitelj nemške buržuazije. Edinole za proletariat je bil izdajalec!

(Protestiranje s strani fašističnih poslancev. Komunisti kričijo: Živjo Liebknecht! Živjo Roza Luxemburg!).

Posl. **Damen** nadaljuje:

To potrjuje nemško ljudstvo, ki prenaša breme gospodarsko-političnega suženjstva, tako barbarskega, kakor ga ne pomni svet. To pričajo Liebknecht in Luxemburgova, ki so bili umorjeni v rdečih berlinskih dneh! To pričajo postreljeni delavci v Hamburgu, Evo, zakaj se komunisti ne pridružujeno spominjanju morilcev svojih tovarišev! .»

Te izjave kom. poslanca so sprejete s protesti s strani fašistov in živahnim odobravanjem s strani kom. skupine.

Poslanec Damen zaključi: «Živela Kom. stranka Nemčije!»

Reakcija proti proletarskemu tisku

Mednarodna reakcija si je postavila nalogo, da popolnoma zatre proletarski tisk, ki razkrinkava gnjusobe kapitalističnega režima. Posebno balkanski krvniki so se spravili s hijensko ljutostjo na tisti tisk, ki ne odobrava njihovega režima.

V Jugoslaviji je bil izdelan novi tiskovni zakon. Poleg tega, da je ta zakon nenavadno drakonski, se Pašićeva banda se cinično norčuje. Da se upraviči ta zakon, so si zmislili nekaj poselnega, namreč, da je trelea imeti glede tiska zaradi smrtni udarec nasprotniku vse ...cije., komunizmu, in je pri tem računala na to, da je treba zadeti predvsem v srce, da je treba otemneti ono mogočno žarišče svetovne revolucije, ki je ravno Ruska kom. stranka.

Toda zanimivo in poučeno je, kako se je tem trem agentom reakcije posrečilo priti v Rusijo. «Učenjaki» Kinderman, Ditmarin in Wolst so se najpoprej prihlinili delavcem, ki so sestavljali malo strankino tvorniško stanico v nekem malem nemškem mestecu. Od teh zaupljivih delavcev jim se je posrečilo dobiti strankine legitimacije in knjižice. Potom teh dokumentov so si pustili izdati v drugih podeželskih krajih nadaljna priporočila, potom katerih so si pridobili zaupanje osrednjih strankinih organov. Za svoje naklepe pa so potrebovali je drugega. Zato so se zmenili z nekimi protirevolucionarnimi elementi, bivajočimi v Sibiriji. Ti so pisali «učenjakom» ter jih povabili, naj pridejo v Sibirijo, da bodo tam vrsili znanstvena izsledovanja. Poleg tega so ti protirevolucionarji v Sibiriji je opeharili vodstvo vseučilišča v Tomsku, da je to izdalo dovoljenje za vselitev omenjenih lažiučenjakov. Z vsemi temi listinami v rokah, jim je bilo potem zelo lahko si pridobiti je zaupanje pri zastopstvu sovjetske vlade v Berlinu. In tako so se podali na pot.

Toda, ako so opeharili toliko oseb in organov v Nemčiji, jim pa ni bilo tako gladko v Moskvi, kjer so jim prišli končno na sled.

Vso predzgodbo njih potovanja se je zvedlo iz samih izpovedb aretirancev. Kinderman je n. pr. izpovedal:

«Iz Nemčije smo odpotovali v Moskvo z nalogo, da izvršimo atentate na Stalina in na druge sovjetske voditelje. Da izvršimo to, nam se je reklo, da moramo proučiti vse življenjske navade teh ljudi, v najmanjših podrobnostih.

Organizacija «Consul» je znala o mojih predpripravah za potovanje. Iniciativa za teroristična dajenja, ki naj bi se izpeljala pod krinko znanstvenega potovanja, je bila dana s strani te organizacije».

Ta dogodek mora biti zelo poučljiv za vse strankarje, za vse delavce. Dokazuje, kako se, zbog neprevidnosti in lahkomislijenosti vrinejo v vrste razrednoborbene, po proletariata ljudje takega kova, kakor so ti trije člani teroristične organizacije «Consul».

Radi tega morajo vsi proletarci, ki se udejstvujejo v političnem gibanju, po stopati zelo oprezno z vsakim novim elementom, z vsakim tujcem in posebno te s takimi, ki bi se hoteli vrinikti v naše vrste s tem, da se s pretirano gostobesednostjo kazejo nadvse «revolucionarne». Pred provokaterji in vohuni moramo biti vedno na straži.

Teroristični naklepi proti sovjetskim voditeljem

V eni zadnjih številk smo poročali, da so bili v Moskvi aretirani trije nemški protirevolucionarji, ki so imeli namen izvršiti atentate proti voditeljem Sovjetske zveze ih Ruske kom. stranke. Vse nemško meščansko časopisje je pričelo kričati proti tej aretaciji, češ, da so bili dotični Nemci znanstveniki, ki so se podali v Rusijo s čisto miroljubnimi nameni, to je v svrho študij. Preiskava pa je dognala, da stojijo stvari čisto drugače.

Odpotovali so v Moskvo, z nalogom, ki jim ga je dala nemška teroristična organizacija «Conzul», da umorijo glavnega tajnika Ruske kom. stranke, Stalina.

Nemška teroristična organizacija «Consul», stoji pod vodstvom zloglasnega kapetana Ehrharda, tistega nemškega fašista, ki je organiziral razne monarhistične ustaje, med katerimi tudi ono v Monakovem, jeseni 1923. Ta organizacija je izvršila že neštevilo političnih umorov.

Da je ciljala sedaj za tem, da umori Stalina, je razumljivo, ker je hotela s tem zadati smrtni udarec nasprotniku vse ...cije., komunizmu, in je pri tem računala na to, da je treba zadeti predvsem v srce, da je treba otemneti ono mogočno žarišče svetovne revolucije, ki je ravno Ruska kom. stranka.

Toda zanimivo in poučeno je, kako se je tem trem agentom reakcije posrečilo priti v Rusijo. «Učenjaki» Kinderman, Ditmarin in Wolst so se najpoprej prihlinili delavcem, ki so sestavljali malo strankino tvorniško stanico v nekem malem nemškem mestecu. Od teh zaupljivih delavcev jim se je posrečilo dobiti strankine legitimacije in knjižice. Potom teh dokumentov so si pustili izdati v drugih podeželskih krajih nadaljna priporočila, potom katerih so si pridobili zaupanje osrednjih strankinih organov. Za svoje naklepe pa so potrebovali je drugega. Zato so se zmenili z nekimi protirevolucionarnimi elementi, bivajočimi v Sibiriji. Ti so pisali «učenjakom» ter jih povabili, naj pridejo v Sibirijo, da bodo tam vrsili znanstvena izsledovanja. Poleg tega so ti protirevolucionarji v Sibiriji je opeharili vodstvo vseučilišča v Tomsku, da je to izdalo dovoljenje za vselitev omenjenih lažiučenjakov. Z vsemi temi listinami v rokah, jim je bilo potem zelo lahko si pridobiti je zaupanje pri zastopstvu sovjetske vlade v Berlinu. In tako so se podali na pot.

Toda, ako so opeharili toliko oseb in organov v Nemčiji, jim pa ni bilo tako gladko v Moskvi, kjer so jim prišli končno na sled.

Vso predzgodbo njih potovanja se je zvedlo iz samih izpovedb aretirancev. Kinderman je n. pr. izpovedal:

«Iz Nemčije smo odpotovali v Moskvo z nalogo, da izvršimo atentate na Stalina in na druge sovjetske voditelje. Da izvršimo to, nam se je reklo, da moramo proučiti vse življenjske navade teh ljudi, v najmanjših podrobnostih.

Organizacija «Consul» je znala o mojih predpripravah za potovanje. Iniciativa za teroristična dajenja, ki naj bi se izpeljala pod krinko znanstvenega potovanja, je bila dana s strani te organizacije».

Ta dogodek mora biti zelo poučljiv za vse strankarje, za vse delavce. Dokazuje, kako se, zbog neprevidnosti in lahkomislijenosti vrinejo v vrste razrednoborbene, po proletariata ljudje takega kova, kakor so ti trije člani teroristične organizacije «Consul».

Radi tega morajo vsi proletarci, ki se udejstvujejo v političnem gibanju, po stopati zelo oprezno z vsakim novim elementom, z vsakim tujcem in posebno te s takimi, ki bi se hoteli vrinikti v naše vrste s tem, da se s pretirano gostobesednostjo kazejo nadvse «revolucionarne». Pred provokaterji in vohuni moramo biti vedno na straži.

Domače vesti

Z besedami za ljudstvo, v dejanjih proti njemu

Kako se klerikalizem, tudi tedaj, kadar se skriva pod plaščem «krščanskega socializma» strinja s fašizmom in z vsemi reakcionarci, pokazujejo sledeča dva primera:

Ob priliki smrti predsednika nemške republike Eberta, je napisalo glasilo italijanskih fašistov «Popolo d'Italia» sledeče vrstice:

«Predsednik, ki je izginil, je umel dati nemškemu socializmu odznak patriotične zaslužnosti. On je rešil Nemčijo pred usodo, ki se je zdela neizogibna; in mi znamo dobro, kakšne bi bile posledice one Nemčije, ki bi bila plen boljševizma, za nas, za vso Evropo in morebiti tudi za ves svet.»

Naravno je, da je pisalo glasilo italijanskih fašistov tako, ker se branitelji buržuazije strinjajo makar s hudičem, kadar gre za zatiranje revolucionarnega gibanja. Italijanski fašisti so hvaležni bivšemu voditelju nemške socialdemokracije, neglede na to, da je bil Nemec in da se je do zadnjega nazival «socialdemokrata», ker je bil po svojih dejanjih resnični fašist, ker je deloval v korist mednarodnega kapitalizma.

Ruzumljivo je pisanje vsega kapitalističnega in socialdemokratičnega tiska, razumljivo je poveličevanje Eberta, ki je dal postreljati neštevilo nemških delavcev, kadar so zahtevali kruha, kadar so se hoteli z oboroženo silo osvoboditi izpod kapitalističnega pritiska, poveličevanje tistega, ki je dal umoriti Liebknechta in Luxemburgovo, najboljših delavskih voditeljev, tistega Eberta, ki se je ponašal, da je lomil štrajke, da je deloval za prospeh nemške domovine (to je domovine kapitalistov, pod kajzerskim režimom in istotako domovine kapitalistov potem, pod republikansko vladavino). Vse to je razumljivo.

Izguba nemškega predsednika je vzen dogodek in o njem so pisali se drugi časopisi. Pisal je tudi trižaški «Mali» in ... veliki protikapitalistični gromovnik. — Pisal je sledeče:

Po cesarjevem begu je bil izvoljen za predsednika (prezidenta) republike. Komuniste, ki so hoteli že nadalje razsajati, je z orožjem ustraheval in rešil čistelo pred notranjim neredom.

Komunisti so torej «hoteli razsajati»? Kdo pa so komunisti, če ne pripadniki izkoriščanega in zatiranega delavsko-kmečkega razreda? Revolucionarno delavstvo Nemčije si je hotelo resnično revolucijo, tako, ki bi popolnoma pometla kapitaliste. Revolucija, ki so je napravili socialdemokratje, je samo odpravila «kajzerja», ampak izkoriščanje je ostalo, kapitalisti imajo se vedno moč v rokah. Družabni «red» je za delovno ljudstvo pravcati nered, pravcato peklo. Malolistarski člankar pa pravi, in v tem se pridružuje kapitalističnemu zboru, ki je pojel umrlemu zaščitniku buržuazije zalostinke, — «da je rešil deželo pred notranjim neredom». Kakšnim «neredom»? — Komunističnim! pred proletarsko revolucijo, ki bi bila pometla pijavke ljudske krvi, ki bi bila napravila pravi red, proletarski red.

Pazljivi čitatelj pa mora poleg primerjanja pisave in tona fašistovskih s pisavo takozvanih «ljudskih», protikapitalističnih krščanskosocialnih listov, primerjati se nekaj drugega. Zanimivo bo, ako b oprimerjal razne članke v teh listih samih. Ista številka «Malega lista» pise, pod rubriko «Kako je s politiko» (Italija) na koncu članka sledeče:

Kje smo?

Jasno je iz tega, da smo sedaj v sredi revolucije. Najti «revolucija» pomeni «prevrat». Kapitalisti so sami prevrnili dosedanji demokratični politični red. Ta prevrat je kriv, da se je Giolitti ustel, ko je mislil priti na vlado. Kapitalisti so pripravljeni braniti svoje koristi tudi z orožjem. Oni se umaknejo samo oboroženi sili, ne pa kakim političnim intrigam, se manj pa «volji svobodnega ljudstva».

Čitatelj se mora pri tem vprašati, koga pravzaprav zastopajo ti takozvani krščansko-socialni listi.

V pogledu Eberta, so mnenja, «da je rešil Nemčijo pred notranjim neredom». Kakšnim, smo je videli. Na drugi strani pa pravijo, «da so kapitalisti pripravljeni braniti svoje koristi z orožjem, da se umaknejo samo oboroženi sili.»

Pameten delavec in kmet, ki bo hotel videti jasno, bo mnenja, da se s politiko ne more barantati, kakor barantajo gospodje krščanski socialci, ki so podobni staroriimskemu bogu Janusu, ki je imel dva obraza, enega resnega, drugega smehljajočega.

Zaman je slepljenje z «revolucionarnostjo» in s «protimagnatarstvom»! To je le pesek v oči, ker gospoda pokazuje na drugi strani, s poveličevanjem protirevolucionarcev kot je bil Ebert, kakšna je njena duševnost, namreč protirevolucionarna, skrajno nazadnjaška.

Kdor poveličuje delo zatiralcev, spada v eno vrsto z njimi in je vse njegovo laskanje ljudstvu le hinavščina. Delavno ljudstvo pa mora pometati take dvorezne elemente s političnega poprišča.

Corso Garibaldi 31, I.

Reci mu, da ti ne poreče

To je postalo geslo primorskih klerikalcev, v zadnjih časih. S tem geslom stopajo v boj proti komunizmu, z njim si hočejo zopet pridobiti kredita med podeželskim ljudstvom.

Odgovarjati na njih neumne poteze bi bilo odveč. Hočem navesti samo par dejstev, s katerimi naj delovno ljudstvo na deželi odvrne klerikalno protikomunistično hujskanje.

V nekem izmed svojih zadnjih pamfletov, vprašuje goriška tetka, koliko da so komunisti žrtvovali za delavsko stvar, in se nekoliko podobnih modrosti. Kmetje in delavci naj vprašajo prej klerikalno in spioh narodnjaško gospodo, koliko je bilo že slovenskih »rodoljubov« vrženih v ječe, koliko jih je bilo pobrenjenih, kedaj in kako so se izpostavljali, kot so se izpostavljali komunisti?

Slovenski komunisti so baje zbežali v dobi reakcije. Na kakih barikadah pa se je pogumno borila klerikalna gospoda? Ko je divjala proti delavstvu najhujša reakcija, tedaj se je klerikalna gospoda cinično smejala in odobravala postopanje fašizma!

Klerikalna baraka se potapija in gospodje Besednjak in kompanijoni se grabijo za vsako slamico. Našli so »slučaj« inž. Gustinčiča, o katerem pravijo, da je zbežal. Toda delavci iz kraja, kjer je ta služboval, lahko zabrusijo hinavski gospodi v obraz, da so cisto navadni lažnjivci! Kdaj so se »socialci« à la Besednjak tako izpostavljali, da bi bili oblastveno iztirani iz dežele, kakor je bil inž. Gustinčič?

Poleg tega bi razsoden človek navedel še neštevilo primerov, kako se klerikalna in narodna gospoda »bori« za ljudstvo. V koncu pa naj navedem se nekaj. »So se li vzdignili v boj za slovensko šolo, za pravice materinega jezika, za bodočnost naših otrok«? — vprasa goriška tetka — in »ali ste jih videli za časa zadnje volilne borbe? Koliko shodov so imeli v deželi?«...

To si upajo vprašati ljudje, ki so ob vsakem trenutku pripravljeni braniti kapitaliste, prodati delovno ljudstvo! Vsak bedak bo razumel, da je vlada za časa volitev dopuščala klerikalne in nacionalne shode, ker so ji ti gospodje vsec!

Klerikalni voditelji so pa res »nevarni« elementi! Fašistovski vladi je posebno nevaren poslanec Besednjak. On je tako »pogumno« nastopal v parlamentu, za »narodne pravice«, da je že v naprej obljubljal svoje uslužnosti fašistovski vladi.

Delovno ljudstvo naj ga vpraša, ali je mislil izvajati v nekem parlamentarnem zasedanju politiko »v prid ljudstvu«, kadar se je razgreval za imperijalistično kolonialno politiko, kadar je rekel, da »mora Italija gledati da bojijo kolonialno politiko? Kaj pa pomeni »kolonialna politika«, že ne pohlep po tujih deželah?

Torej, le naprej s tako »socialno« politiko. Naprej s petolizanjem in makar — z glasovanjem za kanone, kakor pod bivšo Avstrijo!

Slovenski kmet bo sedaj vedel, zakaj je gospoda tako pogumna. Ker se ji ni bati reakcije, kojo tako goreče podpira!

Rabker.

„Informatorji" italijanske buržuazije

Fašistični list »Il Popolo di Trieste« od 23. avgusta 1924., je priobčil sledeco vest:

»V zadnji volilni borbi je bil gospod Besednjak, ki tedaj se ni bil poslanec, obdolžen, da je bil med vojno avstrijski vohun. (Obdolžili so ga videmski italijanski nacionalistični listi. - Prip. ured.). Resnici na ljubo se mora povedati, da ni bil le po krivem obdolžen marveč, da je bil celo v nevarnosti, ker da je dajal obvestila Srbiji. To nam je pripovedoval nekega večera dr. Engelbert, ki je prišel v naše uredništvo in nam dal tudi dokaze. Poleg tega nam je predložil zahtevo, naj priobčimo kratek članek v njegovo rehabilitacijo. Ko smo ga začudeni vprašali, zakaj da se obraca do nas in ne rajsi do »Edinosti«, je odgovoril, da bi »bil tak članek v slovenskem listu nevaren, zakaj — je rekel — njegovi volilci, ki so na dnu svojega srca se vedno crno rumeni, bi izvedeli, da je on spletkaril proti Avstriji in bi ga potem na volili.«

Slovenski kmetje bodo vedeli sedaj, zakaj misli italijanska buržuazija o njih da so avstrijakanti! »ka ima takele »informatorje«, kot je Besednjak...

Beg za milijoni

Gospodom pri »Goriški Straži«, ki so si nadeli nalogo, da obrekujejo komunisto v zadevi »Cerg« svetujemo, naj — gredo k spovedi, naj povedó, da so se lagali z namenom, da bi napeljali vodo v svoje politične strugo, ki je vedno bolj suha. Il kanon naj se se shesajo in morda se jih bo Bog usmilil.

Da bo javnost znala pri čem da smo, povemo le to:

Junaki, ki so tako pogumni, da lisejo pete vsem vladajočim, vedo, da je bila »Cerg« pač v delavskih rokah a ne v komunističnih, in da je pekelnsko delo fašizma propadlo te podjetje.

Ker pa ni »pogumno« vprašati fašistovsko vlado, katero se podpira, račun za dejanje fašizma, je seveda bolj komodno blatiti komuniste!

Stavbinskim delavcem

Doznali smo, da hodi neki gosp. Turolla, fašist, okrog delavcev na raznih stavb. podjetjih in jim daje v podpis neko izjavo, koje vsebina je za delavce jako zapletljiva. Kdor se podpise se nevedoma vpise v fašistovske sindikate, česar si stavbinski delavci gotovo ne želijo, ker znajo po čem dišijo.

Delavci naj pazijo, da ne bodo zapeljani po teh manevrih kapitalističnih sindikatov in naj pred tem opozorijo svoje sodruge na delu.

—o—

Pri „Cerg" se nadaljuje
z nesramno kupčijo

Sporočajo nam, da hodijo agentje likvidacijskega odbora »Cerg« po deželi okrog zadrugarjev in jih vabijo naj sprejmejo povrnilo vplačane delnice. To se vrsi tako: Nekateri možakarji, ki so imeli pri zadrugi vedno svoje dobičke obiskujejo zadrugarje in jim pravijo, da je bilo sklenjeno, da se povrne 50 odstotni znesek delnice. Ljudi strasijo, češ, da je bolje, da prejmejo gorinavedeno percentualno, ker bi v nasprotnem slucaju zgubili vse. Slabičem, ki jim verjamejo, predložijo v podpis najprej pobotnico za podporo, odgovarjajoco 50 odstotkom vplacanega zneska in potem izjavo, s katero se podpisani odpove svojim deliničarskim pravicam. Najlepša pa je ta, da jim dajo v podpis tudi menico (cambiale) v belem (znesek ni napisan!) v celi vrednosti deležev v njih (zadrugarjev) lasti. Torej, na eni strani dobi zadrugar povrnjenih 50 odstotkov vplačanih deležev, na drugi pa podpise menico vsled česar bo moral plačati, prej ali slej, celi znesek, njegovih deležev.

Tisti, ki so naseli na Emanice tem gospodom bodo morali — hočè ali nehotè — podpisano menico potravnati. Zgresili so in krivda je njih, ker mi smo jih pravočasno opozorili pred manevri odbora. Njih dolžnost je bila, da se obrnejo za svet do zaupnih ljudi.

Tisti zadrugarji pa, ki se niso uklonili volji agentov in tisti, ki do sedaj niso še bili mndlegovani naj **ne sprejmejo nikakega povrazila ali likvidacije,** ki ne bi bila določena od regularnega kongresa ali sodnije. Istocasno opozarjamo vse zadrugarje in spioh delavce naj ne podpisejo nikakega dokumenta predno se niso posvetovali s svojimi strokovnimi sindikati ali zaupnikov le-teh.

H koncu omenjamo še, da so agentje likvidacijskega odbora sledeči gospodje: Bertok in Krizmancic (na Goriskem), bivši upravni svetnik Mantovani (za Gradisko, Sagrado in Ronchi).

Paziti je treba tudi na to, da ne bodo zapeljani po teh manevrih kapitalističnih sindikatov in naj pred tem opozorijo svoje sodruge na delu.

—o—

MLADINSKI VESTNIK

Zveza komunistične omladine Italije

IZKAZNICE ZA LETO 1925. so gotove. Sekcijski odbori naj se požurijo z nabiranjem zneskov od posameznih članov. Izkaznice se bodo oddale deležnim odborom po L. 4.—. Letos ne bo več posebnih izkaznic za brezposelne. Za sodruge, ki bi se nahajali v takem položaju, morajo preskrbeti same sekcije, to je, morajo vzeti za njih izkaznice in to s sredstvi iz lastnih blagajniskih fondov. Sodrug bo moral plačati izkaznico takoj ko bo zaposlen.

Notranjim potom se bodo dala navodila za prevzem izkaznic. Pod nobenim vzrokom ne bodo letos oddane izkaznice, ako ni bila prej vplačana tozadevna svota.

IZVRŠEVALNI ODBOR.

Sestanek

Preteklo nedelje se je vrsil v Trstu sestanek zastopnikov Zveze kom. mladine Julijske Krajine.

Poleg delegatov iz Istre, Trsta, Krasa, Goriške in Benečije sta bila navzoca, en clan Osrednjega izv. odbora Zveze komunist. mladine Italije in zastopnik odraslih.

Na sestanku se je razpravljalo o načinu propagande med mladimi delavci, in kmeti, v sindikatih, med ženami; dalje o odnošajih z odraslimi in o preureditvi okrožij. Razprave o vseh vprasanjih, ki zadevijajo delavsko in kmetsko mladino so bile jako živahne, tako, da je sestanek trajal sest ur.

Glasovi z dežele

Iz Lokavca

Na dopis Goriške strace odgovorim le toliko, da je laznica odkar živi, bo do svoje smrti.

Gospod dopisnik, ta »Veliki človekoljub« si najbrže domišljuje, da je nekaka osebna sacrosanta.., ali pa se celo kako afrikansko »veličanstvo«, ki sme počenjal kar se mu zljubi, (vsaj občinske reveže da bi enkrat pustil v miru).

Gospodu nunčku pa bi priporocal, da oznanjuje evangelij in ne dopise iz tako gresnega lista kot je »Delo«. Gospod, le pologoma, ker vi ste odvisni od nas in ne mi od vas. Pomislite te besede.

Veliko se danes govori, veliko se pise o svobodi in o komunizmu, bodi mi torej dovoljeno, da napišem tudi jaz par vaznih tock, čitalcem v resen prevdarek v postrih dneh.

Vsaki naj imamo izkušnjo v tej lepi naši domovini. Ljudem ne dati prepotrebne izobrazbe, ako pa se jim da, tedaj imajo zopet duhovni gospodje prvo in zadnjo besedo.

Vlada jih podpira (in oni njo), zato ker ve, da bodo oni že skrbeli, da ljudstvo ostane neumno (po kranjski »zabito) dokler jih bodo imeli v rokah.

Živina ne ve, da je mocnejša od človeka, zato se pusti voditi od njega. Ako bi pa imela razum, bi se pa marsikomu slaba godila, in ravno tako je z ljudmi.

Vprašam vas, cenj. čitatelji, ali se v drugih krajih kaj boljše godi? Nič! prav nič! Na eni strani miljioni delavsko-kmetskega ljudstva, a na drugi kapitalisti, ki imajo pravico lenariti od zore do mraka in kopiciti milijone, ki se jih drži zito kaplje ljudske krvi, da jih veselo zapravljajo in uživajo vse sladkosti tega sveta.

Odpraviti pa moramo to stanje, ker te je najvecja krivica ki v nebo vpije. Toda potolažimo se, vsaki dan smo bližji svojim ciljem, vsaki dan se svita bolj zora, naznanjajoca nam novi dan sreče in zadovoljstva. Vsaki dan dobiva list »Delo« nove narocnike, da jih uši, probuja iz spanja ter podaja v roke ključ a sterim odpremo vrata boljše bodocnosti.

Imamo seveda nasprotnike, ali to nic ne de. Naprej po zacrtani poti, ne oziraje se na desno in ne na levo. Naprej z geslom: »Kdor ne dela, naj tudi ne je«! Živel Komunizem!

Eden z suljavo roko.

Iz Kontovelja

Kakor po drugih vaseh, imamo tudi pri nas »Gospodarsko drustvo«, katerega delovanje ne odgovarja deloma njegovemu imenu in njegovim pravilom. Ono prireja skoro vsako nedeljo plese, samo da polni svojo blagajno. Potem imamo še pevsko drustvo »Kontovelj«, katero ima v programu, da mora biti njegovo delovanje strogo kulturno. Ne vem pa, od kedaj spadajo plesi v kulturno delovanje.

Vi mladi delavci in kmetje pa, ki ste in hočete biti se v nadalje zavedni, ne nosite denarja, katerega trdo zasluzite, v tiste roke, katere ga [illegible] uporabijo v [illegible]

Zato proč s posedanjem po gostilnah! Proč s plesi!

Delo in prava izobrazba naj bode vas cilj!

Razkolj.

Iz Jelšanske okolice

U »Delu« od 30. januara ove godine izašao je dopis pod gornjim naslovom, u kojem se opisuje kako naj g. »sindaco« samovoljno vlada na našoj opcini. Mi, koji se bismemo za ono što se dogodja kod nase opć. uprave, imademo zato potpuno pravo jer se tu gospodari imovinom cijele općine, stoga nema pojedinac prava da ti nešto samovoljno radi na štetu općinara, a na svoju vlastitu korist. A medju takove ljudi koji misle da mogu raditi što ih volja, spada i naš nečelnik. U dopisu tražilo se od njega, da prije nego ode iz svog mjesta da preda točni račun. No on zato kao da ne mari, što se od njega traži, jer se čuti sigurnim što je zaštićen oblastima. A ovdjesnji karabinijeri stoje mu verno na strani. To nam dokazuje i zadnji slucaj.

G. načelnik rado bi uništio jednim mahom komuniste, te sigurno ne može riti da spava noću pred strahom komunističke propagande, ono što se mu u dopisu očituje veoma ga razjarilo, te mjesto da se poslugi sa protudokazima (ako ih ima?) on se poslužuje sredstava kojeg se poslužuju ljudi koji su pali na najniži stupanj svojega postenja. Bacio je sumnju na nekoje iz Jelšanske općine, koje on osobno mrzi, tobož da su oni sastavili dopis u »Delu«, te je naložio jednom od poznatih fašista iz naše općine neka sakupi te ljude skupa i neka pokaže sto im ide. Jedan od osumnjicenih bio je poznat na komando karabinijera u Jelšane, gdje mu je bio predložen dopis i prevod u talijanskom jeziku, te se napadalo njega, da je on sastavio dopis.

Poznajemo one, koji simpatiziraju kod nas sa kom. pokretom, ali za one koji su osumnjiceni radi dopisa u »Delu« možemo reći, da nisu nikada ustali u obranu komunističke ideje, a poseblno onaj jos manje, kojeg su poznali karabinijeri, nego dapače i u svakoj zgodi napada našu ideju i naš pokret. Stoga ne vjerujemo, da je kroz noć postao komunista, što bi po pravom morno spadati u naše redove. A g. načelnik, koji misli, da će na taj naćin oprati sa sebe sve one mrlje i pogreške, ljuto se vara. Govori se potajno i o drugim zapriljanim stvarima u našoj opć. upravi; no, sve će izaći na svijetlo, a doći će i onaj dan kada će se morati polagati račun za sve. Svim silama istražujete i progonite komuniste, a kod toga se posluzujete svih sredstava. No budite uvjereni da vam to ne koristi, a niti neće, jer usprkos vasih progona naša se moc uzvrćuje.

Žrtve, koje su pale na našoj strani velike su i one se mnoze danomice, i to su posledice burzuaskog progona. Mi dobro znamo da bez žrtava ne postignemo ništa, a jos manje ciljeve Kom. Internacionale, u današnjem burzoaskom poredku. Ponosni smo što smo komunisti, jer u iste redove i spadamo. Zato radimo i raditi ćemo svim silama da postignemo onaj cilj za kojeg se borimo a s nama tisuće i tisuće naših drugova.

Zato neka živi Sovj. Rusija!

Neka živi Kom. Internacionala!

Komunista.

Iz Volčanske okolice

Mi ki si služimo kruh s trdim delom, to je kmetje in delavci, imamo edini časopis, ki zagovarja skozinskoz naše pravice. In ta je »Delo«. Se vec! »Delo« nas vodi in podpira v borbi proti kapitalizmu, današnjemu krivicnemu redu z vsemi njegovimi zagovorniki. Ne bom tu navajal, kdo so zagovorniki in kdo nasprotniki kapitalizma, ker mislim, da vsak izmed nas to lahko spozna. Vedeti moramo pa, da je naše mesto edino v armadi delovnega ljudstva, brez razlike vere in narodnosti. Zato se prav hudo motijo oni, ki mislijo komunizem zajeziti z lepimi frazami o veri n narodnost. Ljudi se ne da vec omamiti — tudi pri nas ne — da ne bi mislili s svojimi lastnimi mozgani in gledali dejstva tako kot so v resnici. Zato se obracajo proc od izkoriscevalcev in razumevajo, da velja tudi za nas geslo nasega ucitelja Marxa: »Proletarci vseh dezel, združite se!«

Zatorej kmetje in delavci, zavedajmo se, saj je naša dolžnost, stopajmo tudi mi v vrste borečega se proletariata, čitajmo naše glasilo »Delo«, obrnimo hrbet izkoriscevalcem in njihovim pomagačem.

Ves meščanski tisk hoče pokazati komuniste kot falote in sleparje. Pri tem delu se posebno trudi glasilo goriških kutarjev. Koliko uspeha pa ima pri tem, vidijo lahko tudi tisti, ki so do sedaj blodili po krivih poteh. Ne pomaga nic. »Ideče strasilo« se siri in siri.

Živela razredno zavedni kmet in delavec!

Rdeči kmet.

Iz Sempeterske okolice

Vsaki dan bolj spoznavamo, kako raste naše blagostanje. Mi sicer tega ne vidimo in ne znamo, ker smo se vedno prenemuni, pač pa nam to povedo skrbni gospodje, ki nas upravljajo. Kar zapitejo, da so nasi dohodki taki in taki in mi moramo molčati, ker gospodje so učeni in ce bi se jim upal kdo ugovarjati, dobi grd naslov »komunist«. Ker je ta naslov strašno grd, rajsi molčimo in si mislimo svoje, ker smo tudi trmasti.

Kaj se novega? **V Kozani** je že 4, mesece škrlatica. Hudobni jeziki pravijo, da je tako hotel zdravnik Ciceron (ali kakor se že kliče) iz Postojne. Gotovo pa je revež pri vsej stvari nedolžen kakor je nedolžna njegova palača v Postojni, zgrajena na ljudskem denarju, ki ga je on ozdravil. Res je le to, da se je spri s škrlatico in zahteval od nje placilo. On pozna le plačano škrlatico. Obcina mu sicer da mesecno 500 lir, a za takega zdravnika, ki zna dobiti škrlatico tudi tam, kjer ni, je to premalo. Ker ni neumno ljudstvo tega razumelo, se je škrlatica širila in zahtevala dosti žrtev. Sedaj je tamkaj drugi zdravnik iz Trsta in ljudstvo gleda, kdo bo placal te stroske. Pa saj je tam obč. komisar z dvema uradnikoma. Anti bodo izracunali kako se bo placalo!

Obeinarji bodo prihodnje leto le pogledali za kaj se je racunalo. Tako bomo menda storili tudi za lanski racun, ce ga bodo gospodje izpostavili v pogled. Naj le pogledajo, tako iz radovednosti. Bodo vsaj videli kako lepo znajo gospodje pisati. Bo sicer težko razumeti, ker ucene glave mislijo in pisejo drugace kot mi, pa vendar naj tako iz radovednosti pogledajo.

Kaj se novega? Pravijo, da nam je g. Mussolini letos povisal zemlj. davek in osebno dohodnino. Mi tega ne verujemo, ker se je polozaj izboljsal. Saj lahko placamo kruh skoraj 3 lire. Moj sosed zasluzi v tukajsnjih zagah celo do 15 lir na dan. Ce poje 1 kg kruha na dan, mu ostane še zmeraj 12 lir. Kaj hoce se druzega? Živijo Mussolini in Co!

Kaj se novega? Predvceerajsnjim se je mej tovarisi cudno izrazil, da nas bodo kapitalisti toliko časa sesali, dokler bomo hoteli sami in dostavil, da smo vsi revezi: delavci in kmetje in da se moramo združiti. Cudno, da so skoraj vsi zabiti tega mnenja! Dobro bi bilo, da se oglasijo pametni in nas poducijo!

Rovinjsko selo

27. veljace umro je poslije kratke bolesti u visokoj starosti naš drug Šime Poropat.

Tugujuca obitelj Brajkovic najiljepše zahvaljuje svima, koji su pocastili pokojnika time, što su mnogobrojno prisustvovali pogrebu pokojnikovom.

Poročenim sodrugom

Dragi sodrugi! Dokler ste bili prosti žene, je bilo prosto tudi vase zivljenje. Šli ste na shode, sestanke, v družbo s sodrugi in sodruzicami, a sedaj je malo težko do svobode. Trepetate pred senco vasih ženâ, imate prepir vedno med seboj. Zakaj? Zato, ker imate dve dusi v enem telesu, to se pravi dve stranki v eni druzini. Kjer pa ste dve stranki, tam ni miru, tam je razkol. Pravi proletarec mora upostaviti red v druzbi, da pokaže svojim nasprotnikom, da je zmožen vladati.

Poroceni sodrug, ki hoce upostaviti red v druzbi, mora, poleg drugega delovanja tudi organizirati svojo zenosodruzico, da postane zena enaka mozu. Kadar bo postala enaka tebi, boš videl drugacno zivljenje pred teboj. Zeno je treba uciti proletarskih zakonov, da bo znala uciti svoje otroke, da bodo tudi oni vedeli, zakaj so na svetu. In ne da bodo trpeli kot trpimo mi, da bodo hvaležni naukom svojih starišev, da se ne zgodi tako, kot se je zgodilo z nami, da jih ne pozene burzuazija v klavnico, kot je gnala nas. Nas je gnala zato, ker nasi starisi nam niso znali povedati, da gremo pobivat revezi reveže. Rekli so nam, da gre za sveto vero a za to vero smo danes tepeni, v verige uklenjeni, naši sodrugi sedijo v jecah, zato, ker hočejo pravice.

Drugi sodrugi, pomisli naj se dobro, kaj se ima od tega, da se ne spoštuje nasih zakonov. Od tega imamo vecji jarem, katerega si sami nakladamo. Burzuazija pa se nam smeje v obraz.

Zato dragi sodrugi, zahtevajte, da pridejo tudi vase zene v proletarsko družbo. Ako bodo prišle tudi zene sodrugov v naše vrste, tedaj si bomo hitreje priborili svobodo.

Klicem vam torej sodrugi: Na delo!

Teptani.

Nekaj o velekapitalu

Da se pravilno označi, kaj je veleposestvo, moramo predvsem razumeti osnovne temelje zasebne lastnine in njen sistematicen razvoj ter koncentriranje iste v rokah vedno manjsega stevila ljudi (veleposestnikov). Po mojem je zasebna lastnina kot taka, produkt nasilja, je rezultat brutalne moci, je najvecja in najogabnejša uzurpacija, povzročena od ene gruče ljudi na škodo ogromne vecine, je podpostavljena naravne pravice, pravice do obstoja, ki ne sme biti predpravica ene peščice, marveč dedščina vseh.

Posestvo (last) predstavlja prvi napad brata na sobrata, človeka proti človeku, malega dela človestva proti celemu ostalemu človestvu. Teh par ugotovitev smatram potrebnim omeniti, predno bom v kratkih potezah certal kaj je veleposestvo, oziroma veleposestniki.

Razlikujemo v glavnem tri vrste veleposestnikov; to so: 1) veleagrarci (latifundisti), posestniki velikih zemljišc; 2) veleindustrijalci (tovarnarji) in 3) veletrgovci, ki so po navad tudi posestniki mnogostevilnih poslopji in zemljišc.

Stopnjevalno vecanje posestva in osredotocenje istega v rokah vedno manjsega stevila ljudi, sloni poleg uporabe temeljnega sredstva, kakor gori omenjeno, to je nasilstva, tudi in zlasti na takozvani špekulaciji in poznavanju konjunkture. Kaj je špekulacija? Špekulacija je vec ali manj toceno preračunjanje dobrih in slabih lastnosti dotičnih elementov (predmetov, blaga, surovin, ljudi itd.), ki se jih namerava izkoriscati v dobickonosne namene za svojo lastno korist. Ona ki zna vse te okolnosti pimbolj razumno in natancno prevdariti je dober špekulant, dotični, ki to slabše pozna in razume, je slab špekulant.

Kaj je konjunktura? Konjunktura (zveza) je vec ali manj dobra ali slaba zveza gospodarskih, carinskih, tarifnih, političnih itd. razmer in odnosajev med eno deželo (državo) in drugo, med izmenjavo raznih proizvodov in njihovih različnih cen na trgu (domacem in inozemskem), valutno razmerje posameznih držav itd. V današnjem kapitalističnem druzabnem redu, ki sloni na zasebni lastnini in ki daje pravico vsakemu poedinemu do prostega in povoljnega proizvajanja postane lahko vsak, ki bolje razume pri špekulaciji in uzurpaciji, posestnik, ki se pa v vedno vecjem pohlepu svojih bolj prebrisanih konkurentov ne more kot tak razvijati in materielno dvigati ter kljubovati vecjim posestnikom. Cimvec hoče kdo izrabljati vse ugodnosti, ki mu jih nudi današnji kapitalistični druzabni red, odnosno sedanja oblika drzave, vladane od samih veleposestnikov in njihovih vernih lakajev: advokatov, notarjev, škofov, papežev, zurnalistov, bankirjev, generalov itd., tem lažje se razvija v vedno vecjega posestnika in temboljuspešnejše izrablja in izkoriša neuke in naivne množice. Ko se en človek ali skupina takih ljudi z vso vnemo, strastjo, preudarnostjo in nasilstvom enkrat udajo takemu spekulativnemu pohlepu po profitu in brezmejnem izkoriscanju ostalih ljudi in naravnih dobrin, se vedno bolj strnejo z svojimi sovrstnikami in koncentrirajo svoje naglo narascajoce bogastvo v vedno bolj ozje kroge, ki jih imenujemo »kartele« in »trusti«. Najdovrsenejša oblika takega trusta je **kapitalistična drzava,** ki v svojem imperialističnem in ekspanzionističnem strenljenju in pohlepu ne najde nikjer svojih mej in ima za svoj minimalni program zavzetje in vladanje sveta, na katerem mi živimo. Vsak, kdor poseduje take pohlepe lastnosti, je zame tudi veleposestniske (kapitalistične) duševnosti in kot tak tudi enako sokriv sedanjega zločinskega druzabnega ustroja. Te skupine ljudi so zgubile z svojo duševno izprijenostjo vsak smisel za vzvišene človeške cute in pravice ter se jih prepriča, da postanejo spravljivi in enakovredni z ostalim človestvom samo z oborozeno in organizirano razrednozvedno silo proletarikta.

Simplicius.

Poravnajte naročnino!

Zborovanje izvrševalnega odbora Sovjetov

V Tiflisu (na Kavkazu) se je vršila konferenca Izvrsevalnega odbora Sovjetov Zveze S. S. R. Iz tega zborovanja je bilo razvidno, kako se sovjetska drzava vedno bolj utrjuje gospodarsko in politično. Zanimiva je bila izjava Cicerina ki je dejal: »Napram opoziciji mednarodnega imperializma, se nismo se nikdar cutili taka mocne kot sedaj.«

Meščanski tisk ki si ni mogel do pred kratkim dati miru, je prisiljen priznavati dejstva, to je vsesplosno povoljno gospodarsko stanje Rusije, kakor tudi druge uredbe, o katerih ni v meščanskih drzavah ne duha ne sluha.

Iz poglavitnih tock razprav te konference se da posneti sledece:

Kmecka in industrijska proizvodnja se je dvignila skodo do predvojne stopnje. Postavke **izdatkov za ljudsko prosveto bodo v prihodnjem letu povisane,** do take stopnje, ki se ne da niti od daleč primerjati s tem, kar se je trosilo pod carskim režimom, za ljudsko prosveto. Poleg tega se bodo zvišali krediti za podporo poljedelstvu. Najvaznejši sklep konference je ta, **da se bodo znatno znižali davki, ki jih placujejo kmetje drzavi.** Do sedaj so kmetje placevali za davke vsega skupaj 470 milijonov rubljev. Od sedaj naprej bodo placevali le 300 milijonov.

* * *

Povisanje troškov za ljudsko prosveto in znižanje davkov, Kakšen kontrast je to, med proletarsko vladavino v Rusiji in kapitalističnim drzavnim ustrojem v »demokratičnih« drzavah! Tukaj pri nas guljenje delavca in kmeta z najrazličnejšimi davki in krcenje stroskov za šolstvo, poneumnjevanje ljudstva. V Sovjetski Rusiji pa ravno narobe.

Naj le rohnijo proti Sovjetski Rusiji in proti komunizmu placanci, — zurnalisti, popje in vsi tisti, ki bi hotell povratek starih, lepih carističnih časov. Naj le pisarijo, »da bo šel komunizem za božjo gnado«. Dejstva govore! Dejstva pa tudi govorijo, kako postopajo »krscanski« socialci, tam kjer jim stranka na vladi. Te dni so n. pr. listi prinesli vest, da je salcburski kongres krscansko- socialne stranke pozval strankino vodstvo, da se v parlamentu zavzame v prid bivse habsburske dinastije, to je, da se spremeni zakon o zaplembi habsburskih posestev.

Zavzemanje za mogocneze, to je »socialna« politika klerikalizma!

Vojaška pogodba med Litvijo in Estonijo

V Revalu se je z velikim pompom praznovala zaključitev pogodbe med baltiškimi drzavami Litvijo in Estonijo. Litovski minister zunanjih poslov je izjavil, »da se gre za vzajemno pomoc in obrambo«. Kakšna je ta vzajemna pomoc in obramba, pove meščanski list »Frankfurter Zeitung«, ki pravi, »da ta vojaški dogovor obrača svojo fronto proti Sovjetski Rusiji«.

Na teh praznovanjih je bil prisoten tudi glavni tajnik Zveze narodov, Eric Drummond. Zato, ker je pac naloga Zveze narodov ta, da cuva svetovni mir s pripravljanjem protisovjetske fronte!

Potovanje balkanskih krvnikov, kakor tudi potovanja angleškega zunanjega ministra pricenjajo dajati sadove. Svetovni proletariat bo moral stati na straži, da prepreci kapitalistične protirevolucionarne komplote.

Tiskovni sklad

Prej izkazanih L 11.198.41

Šmarje na Krasu: »Na zgubljeni igri« L. 2.—

Novavas v Istri. Nabrano med kmeti ob obletnici smrti Lenina . . . L. 40.—

Ciginaj: »Ker me je žena k masi lovila« L. 1.—

Trst: Ubald Vrabec . . . . . L. 2.—

Kbotovelj: »Iz Kontovelja v Gabrovelj« L. 4.—

Ajdovščina: Eden v Ajdovscini, da bo manj kokodakanja in vec jajc, v upu, da bode Francelj razumel, kar misliim, Lukner, Cene, Mrlicek, Ti—sti, K. A., K. J., B. A. po 2; Gradišcan, Zoro Francelj iz Sturij, Tomaz, ker se more poslati lire nazaj, K. Ž., M. M. po 1; planinski dratarji (raubšci), F. M., vecni komunist po 5; Š. R. 0.50 L. 39.50

Gorenje pri Sežani: Nab. pola 278: R. Perhavec, Emil Perhavec, Franc, Lojze in Franc Cerkvenik, A. Kobeja po 2; Janez iz Brezovce »fašist«, Iv. Malnarčic, Jan. Gerzelj, Lojze Cerkvenik, Pavla Mahočric, Jože Gerzelj po 1; Josip Marušic 1.55; A. Fonda 3; Jože Kuret 5; . . . . . L 27.55

Nab. pola 277: J. Obersnel, Andrej Bizjak, Gregor Ceh, stric boljševik, Franc Crnogorec, dolt s fašizmom!, Anton Gruden, Iv. Cerna, Viktor Mlac, Rudolf Vesel, po 1; Gerželj ne pozabi me - pozabljeni, zagar in mlinar, za rdeci prapor, za vse nase slabe fante, boljševiske stranke pri napredniak, Franc rdeč pod kogo po 2; A. Ferluga 0.20; Jože Nebojsega Senadolje 0.40;

Povir: G. J. 3; M. M., ubogni komunist, povsod in vedno rdec po 2; F. P. 1.60; rdeci angelj 1; N. N. 0.40 . . L 35.00

Vsega skupaj L 11.348.96

V zadnji stevilki lista (238) objavljena svota L. 23.20 je bila nabrana v **Vremski dolini** in ne v Sežani.

V isti štev. je bil objavljen znesek L. 20.— nabran v Tržiču (Monfalcone).

Odgovorni urednik: *Vekoslav Rovan.*
Ured. Via S. Spaventa - Trieste, Via Commercio 4.